

Instytut Pamięci Narodowej

[https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/208458,Pozegnanie-Andrzeja-Pitynskiego-Kustosza-Pamieci-Narodowej.h
tml](https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/208458,Pozegnanie-Andrzeja-Pitynskiego-Kustosza-Pamieci-Narodowej.html)
27.02.2026, 03:33

[Następny](#)

[Powrót](#)

Pożegnanie Andrzeja Pityńskiego - Kustosza Pamięci Narodowej

Wielkiego artystę i patriotę pożegnaliśmy 26 października 2024 roku w Ulanowie na Podkarpaciu. Rzeźbiarz mieszkający w Stanach Zjednoczonych, twórca m.in. pomników: „Katyń 1940” w Jersey City i pomnika Czynu Zbrojnego Polonii Amerykańskiej w Warszawie, zmarł 18 września 2020 roku.

26.10.2024

[Kustosz Pamięci Narodowej](#)

Uroczystości pogrzebowe Andrzeja Pityńskiego rozpoczęły się mszą św. w kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela i św. Barbary w Ulanowie. Urna z prochami rzeźbiarza została złożona na miejscowym cmentarzu Świętej Trójcy.

Zmarłemu w ostatniej drodze towarzyszył zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr Mateusz Szpytma.

- Żegnamy dziś wielkiego artystę i patriotę, którego nie bez powodu nazywamy ambasadorem rodzimej historii. Rzeźbił tak, jak czuł - po polsku. Wyrażał to, co chwalebne, ale i tragiczne. Jego dzieła na stałe utkwily w naszej zbiorowej świadomości, symbolizując trudne i złożone dzieje Rzeczypospolitej

- napisał prezes IPN dr Karol Nawrocki, w liście odczytany przez dr. Mateusza Szpytmę podczas ceremonii pogrzebowej.

Podczas uroczystości grób rodziców Andrzeja Pityńskiego - Stefanii i Aleksandra Pityńskich - został oznaczony numerem 939 jako Grób Weterana Walk o Wolność i Niepodległość Polski.

W pożegnaniu Mistrza wzięli udział m.in. rodzina zmarłego, przyjaciele, przedstawiciele władz samorządowych, mieszkańcy Ulanowa oraz członek Kolegium IPN prof. dr hab. Jan Draus.

* * *

Andrzej Pityński urodził się 15 marca 1947 roku w Ulanowie, położonym w widłach Sanu i Tanwi, dawnej stolicy flisactwa. Jego dziadek był retmanem, a rodzice - żołnierzami podziemia niepodległościowego - Narodowej Organizacji Wojskowej, następnie Narodowego Zjednoczenia Wojskowego. Aleksander Pityński ps. „Kula” i Stefania z domu Krupa ps. „Perełka” poznali się w czasie okupacji. Ojciec walczył w jednej z największych bitew polskich partyzantów z wojskami NKWD - 7 maja 1945 roku pod Kuryłówką. Przez rok, po ujawnieniu się w 1947 roku, był więziony w Nisku i na Zamku w Rzeszowie. Wujkiem Andrzeja był Michał Krupa ps. „Pułkownik”, „Wierzba”, który ukrywał się do 1959 roku, a z komunistycznego więzienia wyszedł w 1965 roku. Rodzina Pityńskich była prześladowana przez bezpiekę (inwigilacja, pobicia, najścia domu, przeszukania i rewizje).

W latach 1968-1974 Andrzej Pityński studiował w krakowskiej ASP na wydziale rzeźby u profesorów Mariana Koniecznego i Jerzego Bandury. Jeszcze przed dyplomem zrealizował

pierwsze prace: pomnik Ignacego Paderewskiego, płaskorzeźbę królowej Jadwigi i rzeźbę „Kirchholm”. Pityński bierze udział w zawodach jeździeckich, występuje w filmie „Czarne chmury”, uzyskuje dyplom w pracowni prof. Jerzego Bandury. Po latach przyznawał, że najwięcej zawdzięcza swojemu mistrzowi Bandurze i że brzmiało mu w uszach słowa profesora, cytującego Matejkę: „Sztuki od miłości ojczyzny oderwać nie wolno”.

W 1974 roku zamieszkał w Stanach Zjednoczonych, studiował w Arts Students League w Nowym Jorku. Rozpoczął od prac na budowach i jednocześnie chodził na kursy w Arts Students League w Nowym Jorku. Jego zawodowa kariera rozpoczęła się w Sculpture House na Manhattanie, gdzie poznał techniki odlewów w brązie i powiększania pomników. Już w 1975 r. został asystentem Alexandra Ettle’a – nestora amerykańskiej rzeźby. Dzięki jego rekomendacji znalazł się w Johnson Atelier – Technical Institute of Sculpture, a po kilku latach został dyrektorem czterech wydziałów modelowania artystycznego (powiększanie pomników, odlewnictwo, komponowanie brył przestrzennych).

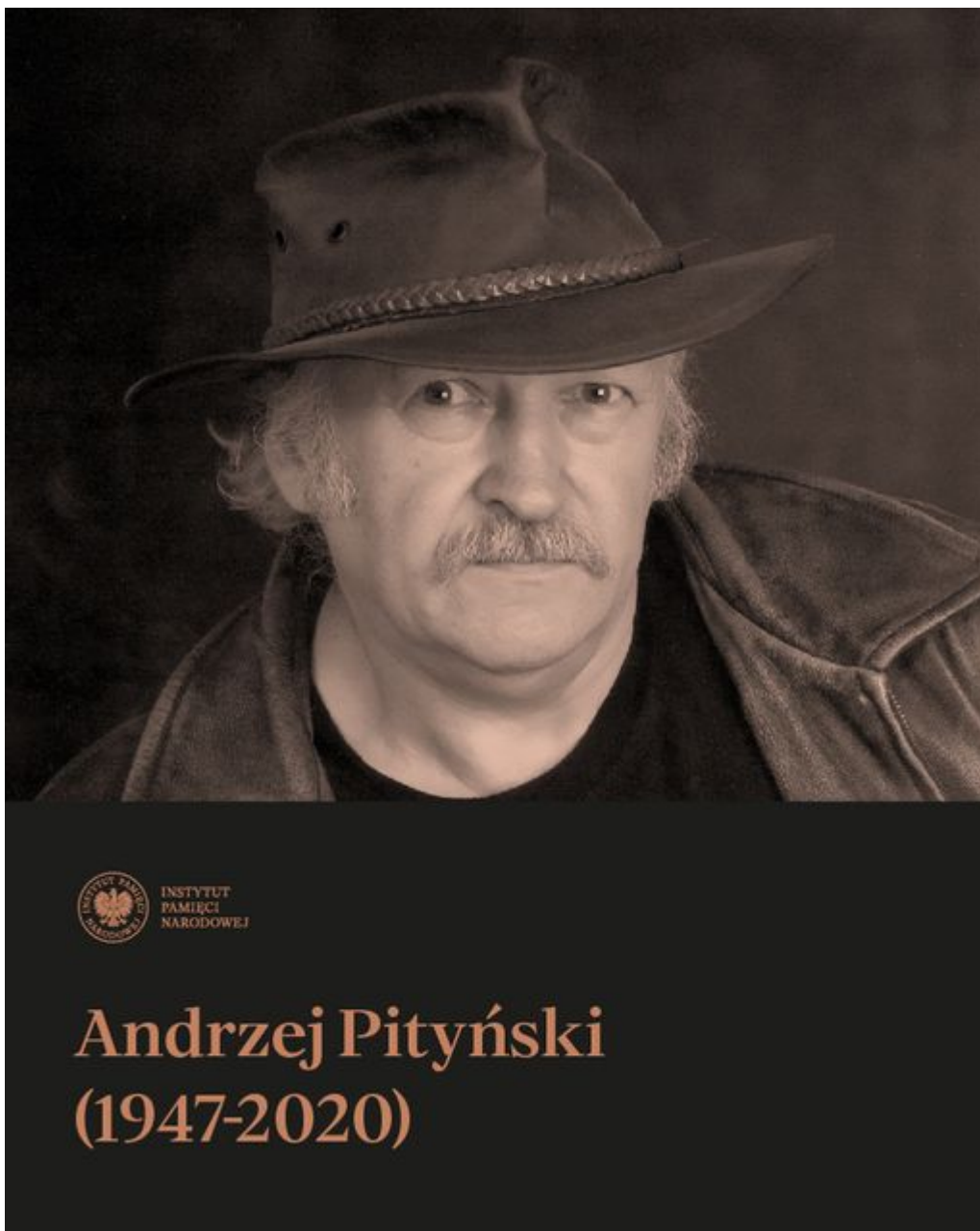
Kolejna artystyczna droga Andrzeja Pityńskiego rozpoczęła się od rzeźby Artura Rubinsteina. To za nią dostał nagrodę burmistrza Nowego Jorku podczas swojej pierwszej wystawy indywidualnej w tym mieście w 1976 r. Dziś wśród zrealizowanych projektów szczególne miejsce zajmują pomniki: Marii Curie-Skłodowskiej (Bayonne), „Sarmata” (Morris Museum), „Partyzanci” (Boston); Jerzego Popiełuszki (Trenton), papieża Jana Pawła II (Manhattan i Ulanów), „Mściciel” (Doylestown, Pensylwania; Amerykańska Częstochowa), „Katyń 1940” (Jersey City), „Pomnik Błękitnej Armii” (Warszawa). Pityński jest także autorem m.in. projektu popiersia gen. Władysława Andersa przed Muzeum Historiale w Cassino.

W Stanach Zjednoczonych cieszył się sławą znakomitego twórcy rzeźby pomnikowej i należał do elitarnego National Sculpture Society. Ponad trzydzieci lat pracował i wykładał rzeźbę monumentalną w Johnson Atelier Technical Institute of Sculpture w Mercerville w stanie New Jersey.

Poprzez tematykę rzeźb – historyczną i patriotyczną – Andrzej Pityński stał się „ambasadorem polskiej historii”. Stworzył wiele monumentalnych pomników, które w swym ogromie są sugestywne, ale i symboliczne. Prawie wszystkie znajdują się w Stanach Zjednoczonych, nieliczne – w Polsce.

„W uznaniu znamienitych zasług dla upowszechniania i popularyzowania historii polskiego czynu niepodległościowego, za wybitne osiągnięcia w twórczości rzeźbiarskiej, działalność polonijną i krzewienie polskości” 11 listopada 2017 roku Andrzej Pityński otrzymał z rąk Prezydenta RP Andrzeja Dudy za zasługi dla kultury polskiej Order Orła Białego. W 2020 roku został uhonorowany Nagrodą „Kustosz Pamięci Narodowej”.

Artysta zmarł po długiej i ciężkiej chorobie 18 września 2020 roku w wieku 73 lat.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Ulanów

Centrala

Kustosz Pamięci Narodowej

Pożegnanie